

SLOVENSKI GLASNIK.

Izhaja 5., 15. in
25. v mescu.

Lepoznansko-podučen list.

Velja za celo
leto 3 gold.

Vreduje in na svitlo daje: Anton Janežič.

Št. 3.

V Celovcu 25. januarja 1861.

VII. zv.

Pesnik.

(Zložil Fr. Svetličič.)

Čemú si pesnik? vpije buč nevkretnih
Na glas, da je prav hripavo, število;
Kedaj je petje rušo uplodilo,
Al razvedrilo glave neumetnih?

Kedaj li je soglasje strun prijetnih
Sovražniku v deželo ubranilo?
Kedaj sosede jezne pomirilo,
Al pa končalo gizdo žensk prevzetnih?

Potihnite al vpijte vedno huje,
Za vpitje vaše pesnik se ne zmeni,
Ter svoj pot nove pesmi izmišljuje.

Al jih neotesancov truma ceni,
Al ne, po tem nikdar ne opraušuje,
Če tudi vsa se jeze nad njim peni.

Venceslav Hanka.

Oterpnelo je serce, ki je gorelo za ves slovanski narod, umolknilo so usta, ki so ga z milimi glasovi budile iz dolgega spanja, sklenjene so njegove roke, ki so stermečemu svetu odkrile prežlahtni biser kraljedvorskega rokopisa: umrl je Venceslav Hanka in njegovo truplo že počiva pod hladno mogilo na staroslavnem Višegradu. Od Sumave do uralskih gorá, od Jadre do ledenega morja se širi tugovavni glas o smerti njegovi: domovina objokuje v njem premilega pevca in krepkega buditelja domače literature; Slava je zgubila v njem prvega glasnika literarne uzajemnosti slovanskih rodov. Na veke bo slovelo njegovo imé v zgodovini ljudske omike, zakaj brezštevilmé so njegove zasluge za vedo in umetnost, za narod in derzavo. Kakó ga je ljubila cela Praga, kakó ga je cenilo in spoštovalo vse ljudstvo, se je slavno pokazalo o njegovem pogrebu, ki se more po vsej pravici imenovati veličastna narodna slavnost. Cela Praga je bila po koncu in več kot 30000 ljudi iz vseh stanov se je zbralo, da skaže poslednjo čast svojemu ljubimcu. — Naj bo nam tu dovoljena kratka čertica o njegovem življenju in o njegovem slovesnem pogrebu, da zvedó tudi Slovenci, kakó slavi samosvoj narod svoje buditelje in perve dobrotnike:

Venceslav Hanka (imetnik mnogo redov in svetinj), je bil rojen 10. junija 1791 v Hoříněvsi na Českem. Oče ga je namenil za kmečko delo, zató je

moral do 16. leta očine ovcé prepaševati; le po zimi je mogel v domačo šolo. Naj ljubša zabava so mu bile knjige, ki jih je vedno sebo nosil. Da bi ne bil vzet na vojsko, ga pošlje oče na gimnazij v Kraljevi Gradec, da bi tam nekaj šol izdelal, ker so bili tedaj dijaki vojaščine prosti. Po doveršenih gimnazijskih šolah se podá v Prago, kjer se kmalo soznani s slovečim jezikoslovcom in vtemeljiteljem novočeske literature Dobrovškim, ki ga soznani z novim organiškim pravopisom in ga navdá še z večó ljubeznijo do češčine. Leta 1817 je našel v Kraljevem Dvoru tisto prekrasno zbirko staročeských pesem, ki sluje po celi Evropi pod naslovom „Kraljedvorski rokopis“. Na vso moč se je pogajal s svojimi prijatelji Jungmanom, Preslom itd., za vtemeljenje „narodnega muzeja českega“; l. 1820 pa je bil izvoljen za knjižničarja tega slovečega zavoda, kteremu je daroval vso svojo skerb in vse svoje moči od prvega početka do svoje smerti. Z mnogimi imenitnimi deli obogatívi česko literaturo, je umrl 12. t. m. v svojem 70. letu.

Pogreb je bil prešlaven. Že ob dveh so bile vse ulice prepolnjene okoli muzeja. Spevni zbor Lukesov je najpred zapel Salve regina in žalospev, škof Dr. Krejčí z mnogimi duhovni je poškopil rakev in pogrebeci so se vzdignili v sledečem redu: Za križem so šli najpred učenci česke realke in staromeške gimnazije pa spevni zbor, potem kapucini in franciskani, bogostloveci, duhovni in m. g. škof. Mertaški voz je kincal velik križ s slovanskim vencem; cipe prikrova so pa nesli prvi česki možje: Palacky, Rieger, knez Turn-Taxis, Tomek, Frič in Wenzig. Poleg njih kot živ obraz slovanske vzajemnosti je stopalo šest Serbov in šest Polakov v narodni obleci. Za mertaškim vozom sta nosila mladi grof Kaunic in Horaček poligloto kraljedvorskega rokopisa. Na čelu ostalega pogrebnege sprevoda je šel ces. namestnik gr. Forgach in za njim mnogo českých knezov in grofov, dalje opat Zeidler, vel. mešter Beer, rektor vseučilišni s pedelom, profesorji vseh fakult in tehnike, mnogi kapitulariji sv. Vita, udje c. k. spolednosti nauk, mestni svetovavci, poslanstvo iz kraljev. Dvora, gledišni igravci, učitelji srednjih šol, česki in nemški pisavci, meščani in dijaki viših šol in brez števila ljudi brez razločka vere in narodnosti. Ob stranéh mertaškega voza in teh zborov pa je korakalo čez 400 mladenčev z bakljami. Na pokopališču so spet zadoneli žalospevi in ganljiva česka beseda kan. Štulca je storila konec tej slovesnosti, ki je terpela 15. t. m. od treh do šestih zvečer. — Naj mu bo lahka zemljica in mu sveti večna luč!

Ozir na Notranjsko.

(Spisal J. Bilc.)

Dobro je znano vsakemu bravcu, da je Notranjsko tista čudna stran mile kranjske dežele, ktera se more ponašati s postonjskim podzemeljskim hramom. Postojnska jama, ki se šteje med naj večje in naj lepše jame na svetu, je uzrok, da Kranjsko in posebno Notranjsko po celi Evropi sloví.

„Čuda kaže ti noč, vil stanovanje je tu“.

Komu je neznano cirkniško jezero? Pred malo časom so bili tam travniki, kjer je zdaj voda. Včeraj so letali iz lukenj divji golobi, dans švigajo iz njih ribe; kjer je lovec in kosec korakal, tam se ziblje po bistrih valovih v svojem čolniku ribič. Tu bobni po belem skalovju Reka in se po ozkih dolinah vije proti jadranskemu morju. Večkrat jo popije zemlja in zopet na beli svet požene, dokler se v sedmih curkih v morje ne izlije.

Tu je mestice, ki daje cesarstvu toliko centov živega srebra na leto. Tam se širi lepa Ipavska dolina, ktera pošilja beli ljubljani žlahnega zgodnjega sadja na kupe. Ko je drugod še drevje v cvetju, se tukaj po vejah rudečijo že črešnje. Verti so polni sadnih dreves, gorice so pa ovenčane s tertico.

Če nima Notranjsko Triglava in Veršaca, sme pa Nanos in Sneznika svojega imenovati. Dolgo spremeljata popotnika, ko se pelje po širokem moru v daljne kraje, in perva ga spet pozdravljata, ko se vrača v drago domovino. Lepo poje o Snezniku notranjski pesnik:

„Pošilja čez mejo
Pogled velikán:
Kam plavajo ladje,
Kaj dela Istrán“.

To ti je, dragi bravec, notranjska stran kranjske dežele. Veliko, veliko bi ti znal povedati o tem lepem predelu naše domovine, pa saj je že mnogo bistrih glav v pesnih in v prozi slavilo te čudne pokrajne. Le tistih strani hočem tu omeniti, po katerih sem od Bistrice na Suhorje hodil. — V jeseni lanskega leta sem korakal z dragim prijateljom od Bistrice proti omenjenemu kraju memo kerčme, ki jo kinča sloveči napis „Hotel“. Gosta megla se je vlačila po dolini, zakrivaje mi tudi ta slavni napis. Morda bi me bil tudi tako razkačil, če bi ga bil vidil, kakor nekega drugega dopisnika. Pa vendar ne —, saj mi ni mar tacih malenkosti, če le vem, da so kerčmarji pošteni Slovenci, in da ptujcu radi in prav dobro postrežejo. Da le vem, da je Bistrica prava slovenska vas, v kateri ljudje nemščino še malo poznajo in radi slovenske časnike prebirajo (tako poznam tri hiše po versti, v katerih „Novice“ in „Danico“ imajo), da sem le tega prepričan, potem lahko pozabim napisa „Hotel“.

Pot nas pelja memo lepe farne cerkve po Ternovem. Dobro pol ure hodimo po ovinkih, dokler se cesta dvigati začne. Kmalo pa postane tako sterma, da se težki vozovi vedno nesreče varovati morajo. Na desni strani pod silnimi skalami je nekoliko nogradov. Ko so terte bolj rodile, so bili pridno obdelani; od kar pa pridelek kmetu truda skoraj ne splačuje, so tudi ti nogradi nekako zapuščeni in v njive spremenjeni. Drobní tički so po skalah skakljali in nama pre-

pevali. Glej, reče tovarš, po rodu Gorenec; „Te tice me spominjajo mojega domovja. Po naših gorah hodé sem večkrat ravno take gledal in poslušal“. O pticah se pogovarjaje, dospeva na Šembijski hrib. Še enkrat se ozreva na bistrisko dolino; gosta megla jo je pokrivala; le hrib, ki farno cerkev nosi, je gledal kakor otok iz morja. Na izhodni strani so se že solčni žarki kazali ter megleno morje susili. Iz Pivke je merzla sapa po navadi brila. Rečem, po navadi, ker je na Pivki skoraj zmeram veter in zmeram bolj mraz kot v bistriški dolini. Če si lahko oblečen, zapni si sukno, posebno če te je šembijski hrib spehal.

Proti Knežaku dalje gredé sem tovaršu Gorencu pokazal staro cerkev nad Koritnicami, posvečeno sv. Jeronimu — narod pravi svetemu Jerumanu. Pripovedujejo stari možaki, da je sv. Jeruman pod silno starim mecesom pridigoval; zatoraj s posebno pobožnostjo v to cerkvico na božjo pot hodijo. Zvesto me je poslušal prijatelj in rekel, da je tudi na drugih krajih kaj takega pripovedovati slišal, da ni tedaj neverjetno, da je sv. Jeronim, naš brat Dalmatinec, tudi v naše kraje kdaj zašel. — Veter je potihnil, solnce pa čedalje bolj pripekalo. Do dobre pol ure prideva v Knežak. Knežak je lepa in snažna pivska vas. Kar mi je bilo posebno useč, je sadno drevje, ki vse strehe zakriva. Naj več je velicih lepih orehov.

V Zagorju mora sleherni popotnik postati in ogledati zalo cerkev. Na Notranjskem je menda malo lepših božjih hiš. —

Pa pojmo dalje! Solnce močno pripeka; in večkrat sva si morala pot z obličja brisati. Da se ogneva prahu, ki je gosto po cesti ležal, jo po travnicah dalje rezeva. Veselile so naju njive, na katerih je posebno lepa ajda rastla. Prijazno se pogovarjaje, jo primahava pred ko bi mislil, do Šent-Petra. Že v daljavi sva slišala žvižganje hlapona. Tudi po naši tihí Pivki dirjajo železne kolesa; tudi v naše mirne kraje je prišla najzdba izobraženih narodov, železnica in telegraf; če je pa po nji domovje bolj srečno, ne vem. Da so pa čuvaji, uradniki na postajah in drugi ptujci dosti ljulike zatrosili med naš jezik in da vedno pomagajo narod poptujčevati — tega sem prepričan. Ni davno, ko sem se, popotovaje v Ljubljano, v št. Petru v kerčmi ustavil in merico vina poklical. Pa skoraj bi bil pozabil, da sem na Kranjskem. Strežaj me ni razumel, ali me ni hotel razumeti. Še bolj me je pa jezilo, ko se hočem na železnico zapisati in mi sirov kmet, na oknicu sloné, debelo zarobi „no nit uofen der Kassa“. Tacih izgledov bi ti, dragi bravec! več naštetí zamogel, pa sej vem, da ti je vsaka besedica o poptujčevanju naroda grenka. To je naša rana, ki še vedno kervaví. Ovezujemo jo sicer, ali ozdravili je še nismo. Dokler je še naš narod slovenski narod, je pobožen, pošten, dušno in telesno zmoežen; ko je pa poptujčen, beži od njega pobožnost, se umakne poštenje, in dušna in telesna nezmožnost, siromaštvo se mu približuje ter mu beraško palico v roke podaja. Dokler je še Slovenec res Slovenec, je gotovo pobožen kristjan, ki spoštuje vero in in čednost; ko pa naš kmet svoj jezik zaničevati, se s ptujim šopiriti začne; ko namesto jopiča dalji rekel nosi, ko namesto Novic nemške judovske časnike prebirati začne, bo kmalo zaničeval vero in njene služabnike; pa premoženje mu bo tudi kmalo na boben prišlo. Saj imamo veliko tacih izgledov. (Konec prihodnjič.)

Mythologične drobtine.

(Po narodnih pripovedkah naznanja Dav. Terstenjak.)

0 rožmarinu.

Rožmarin je zmirom zelena rastlina, zato simbol ljubezni. Ženin in nevesta nikdar ne gresta brez rožmarina v cerkev. Ker pa prava ljubezen tudi s smertjo ne jenja, in ker je smert prehod v novo življenje, je rožmarin tudi simbol smerti; zato dajejo mrtvim rožmarin v roko in ga škropijo z rožmarinovo vejico.

0 zimzelenu.

Zimzelen (Sinngrün) mečejo slovenske deklice v božični noči v potoke in prosijo, naj bi se prišli fantje k potoku umivat in zimzelen pobirat. Običaj streže na nevestin venec.

0 cepetcu.

Že Valvasor je vedel povedati (Ehre des Herzogt. Krain str. 357), da kranjske dekleta cepetec (Satyrium, Stendelwurz) kaj čislajo in ž njim fante zabajati znajo, da morajo zmiraj za njimi cepetati; ravno tako se rabi kot pijača ljubezni zel, deveta srajčica (gladiolus verus, das rechte Schwertel) imenovana.

Slovanska žurnalistika v Avstriji.

Z novim letom je napočila tudi slovanski žurnalistiki zarja lepšega razcveta. V nenavadni krasoti je zazelenelo polje narodnega časopisstva, kar navdaja vsako domoljubno serce z najslajšimi upi za prihodnost; vsaj so časopisi tako rekoč cvet narodske literature. V njih se zercali celo narodovo življenje in po njih se naj vernije razodeva stopnja narodove omike. Obilno število slovanskih časnikov, ki jih je novo leto rodilo ali prerodilo, je nam jasno spričevalo lepega napredka na polju domače literature. Gotovo bo marsikoga izmed Glasnikovih podpornikov veselilo zvedeti, kako se razvija in množi slovanska žurnalistika v Avstriji. Zato jim podamo v sledečih listih kratek pregled vseh slovanskih časnikov avstrijskih; začetek pa storimo z jugoslovenskimi časopisi:

a. Jugoslovenski časniki:

1. Novice gospodarske, obertniške in narodne. V Ljubljani, XIX. tečaj, vrednik Dr. Bleiweis. Izhajajo vsak teden in veljajo polletno 2 gld. 10 kr. Kaj so bile Novice že od svojega početka za slovenščino in kaj so še sedaj, je znano vsakemu Slovencu; zbudile so slovenščino iz dolgoletnega mertvila in so tudi še sedaj zveste prijateljice našega toliko let zane-marjenega naroda. Naj bi jih ne manjkalo v nobeni slovenski srenji! Saj so nevsahljiv vir koristnega znanja za kmeta in gospoda.

2. Zgodnja Danica. V Ljubljani, XIV. tečaj, vrednik L. Jeran. Izhaja 2krat v mescu in velja poll. 1 gld. 35 kr. — Katolišk cerkven list, ki prinaša mnogotere nраво-podučne sestavke in novice iz cerkvenega sveta.

3. Slovenski Prijatelj. V Celovcu IX. tečaj, vrednik A. Einspieler. Izhaja 1krat v mescu in velja

za pol leta 2 gld. — Ta prekornisti cerkveni časnik prinaša cerkvene ogovore za vse nedelje in praznike, keršanske nauke in druge čast. duhovščini za djansko rabo potrebne reči. Pečá se pa ta list tudi s politiko in donaša prav temeljite vodilne sestavke. Dokler ne dobimo posebnega političnega časnika, naj bi naši politikarji posebno v ta list in pa v Novice dopisovali!

4. Slovenski Glasnik. V Celovcu, IV. tečaj, vrednik A. Janežič. Izhaja trikrat v mescu in velja za pol leta 1 gld. 50 kr. Enkrat v mescu se mu prideva tudi priloga „Cvetje iz domačih in tujih logov“. Obsega pa naš list razno lepoznavsko-podučno blagó.

5. Učiteljski tovarš. V Ljubljani, I. tečaj, vrednik A. Praprotnik. Izhaja enkrat v mescu in velja poll. 80 kr. Naj bi se vsi slovenski učitelji združili krog tega šolskega časnika! Vodnik in svètnik jim bo v vseh šolskih rečéh. Neobhodno ga je nam bilo potreba, da se zasveti po njem tudi našim učilnicam. Kar se pa tiče obljubljenih priloge, bi želeli, da bi v slovenski besedi vsaj na kratko razglašala postave vseh slov. škofij, ki se tičejo našega narodnega šolstva.

6. Pozor. V Zagrebu, II. tečaj, vrednik SL. Vrbančič. Izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov in velja poll. 9. gld. — Ta preizverstni politični list jugoslovenski se čedalje bolj krepi in razširja. Z možko besedo se poganja za pravice vseh južnih Slovanov. Kar so za severne Slované ravno osnovavni „Narodni listy“, to je „Pozor“ za Slovence na jugu. Naj bi našel tudi med nami Slovenci obilne podpore, kakor jo zaslužuje po vsej pravici.

7. Naše gore list. V Zagrebu, I. tečaj, vrednik M. Krešič. Izhaja 3krat v mescu in velja za pol leta 3 gld. 25 kr. — Ta novo osnovani list je naslednik rajnega „Nevena“ in prinaša razne zabavno-poučne sestavke s podobami. Ni dvomiti, da si privabi tudi iz naših krajev več naročnikov. (Dalje.)

Národne pesme.

1. Čuk in sova.

(Zapisal na Kranjskem Fr. Štrukel.)

Sova je na veji, trajla-la,
Čuk je pa v komedji, hopsa-sa.

Midvá se vzela bova, trajla-la,
Šembraj, to je prava, hopsa-sa.

Kaj boš 'mela dote? trajla-la
Eno bučo vina, hopsa-sa.

Bučo bova vbila, trajla-la
Vinček bova spila, hopsa-sa.

2.

(Zapisal na otoku Kerku J. Krasanin.)

Zrasla je murvica — Anici pred dvorom,
Prileti tičica — sede na murvicu.
Pričnela tičica — preželjno pivati,
Začula ju Ane — z devete kamare.
„Jel mi to tičica — al je to sluga mlad?“
Ako je tičica — vrzte ju dolika,
Ako je sluga mlad — zovte ga gorika,
Da mu ja darujem — jedan prelipi dar,
Jedan prelipi dar — facolij rakaman,
Ki ni va vodi pran — ni na sonci sušen,
Va suzah je opran — na srdašci sušen“.

Besednik.

Iz Gorice. Dva primorca. — Mislim, da si večkrat čital, mili moj štioco, v „Novicah“, kakó i kakov se gradi most preko Soče, kojim hoće Vlasi da se zakvače za Sloveniju; ali mislim, da ne znaš, kakove i kolike jim se nesrieće i neprilike pri tom ogromnom djelu slućile. — Navrvljeli odasvuda težaci, lesene si kućarice podignuli na strmjoj obali Soćinoj, zamriežili znakove, kuda da se most podigne. Tu se danom i noćju kopa i dube piesak, po kojem leti gladiyica voda; z druge strane udaraj i nabijaj željezom naoštrene kolce a to ravno v srdce umjerenoj Soći, te eto za mala probilo jej iz njeđar na hiljade drvenih sob, svakakva zapletanja i križanja — njekakva ogromna lesa. To je nje teku nepovoljno i ćudnovato bilo. Zanjušil o tom nješto isti stari pliešivac Triglav, na takovu viest srdce mu uzavrielo, dapaće uzkipelo, pa opaziv, kako su mu viećni druži oblaci na to i oni prosuzili, razprti sad svoj jad na žalostnu kćerecu Soću, i odplaši ju iz svoga vodena stana; a ona, već po naravi živahna, pobježe plaćuć, javćuć i skaćuć, kruleć, ruleć, tuleć i šumeć, ubijajuć se i pieneć kó da je pobiesnila. Sve se pred njom trese, sve joj se uklanja; samo jošte prkosí i nepomićno stoji nje neprijateljica: ogromna drvena lesa. Nu vedeći, kako se biesnećoj Soći rjavi žuč po utrobi razlil, o tada — tada i ona zadržta i hoće, na borbu da se pripravi ali se kasno tomu domislila, jer eto gdje joj već na viek mlada i ćvrsta Triglavkinja, noge podkopá, okó pasa ju opasa, zruši i protjera tamo k jadranskomu moru. Nu drvena lesa možnih imela prijateljjev; pa kad se malo umirila, nenadomice na nju svi naskoćili, težke joj okove svakud nametnuli, silu joj razdružili te tako poružena i oslabljena robinjicom ostala. Sada joj ne preostaje ništa drugo nego nada, da će Slovenka, starica joj majka, premda vezana i spojen željeznim pasom sa susjedom vlahinjom, ostati ćvrsta i neganjiva v svóm znaćaju, a ni za vlas ne popustiti taljanskomu duhu, da se v nje domu širi i vriedne sinove da joj sputi. Nu — „Kako jim pomoći? Ućiteljem“. Dá tako biaše već jednom na strani 175 lanjega „Glasnika“ v ćlanku pod naslovom: „Rieć o dobroj prigodi“. — Ćini mi, da te vidim, štioco mili, kako se ćudiš momu prelazu i ponavljanju onoga negdašnjega i već pozabljena ćlanćica; ipak treba da bude danas nadopunjen, t. j. okrpan, dapaće v svećanu odeću obućen, jer neću da žaluje siromak onako nevoljan, kao mladić blied i upaden, ćto za njekom premilom stvarom ćezne i vene, i jedva se ufa, da ju kad dostigne; već hoću da mi ga vidiš lica puna i rumena, oka živahna i vesela . . . junaka zadovoljna. Težil je za . . . ućiteljem, goruća mu se je želja izpunila. — Koraknimo malo dalje te zavirimo malo na strani 155 lanj. „Glasnika“ drugoga poluletja, da vidimo, ćto nań je ondje naviestil iz Senja: „Za ućitelja stare slovenšćine je bil postavljen — g. J. Fiamin — Ravno tako veselo oznanilo smo zvedeli iz djakovskega semenišća. Prevzviš. škof (dika jugoslavenska) g. J. Strossmajer — je ustanovil tudi na tamošnjem bogoslovskem ućilišću stolicu staroslovenskega jezika, in za ućitelja poklical iz Reke g. Fr. Kurela. Kako je to pametno i od kolike je to koristi, to uvidja svaki Jugoslaven, komu nije mozak drugom putem vdaril. Dakle v Senjskom i Djakovaćkom semenišću oživeli Staroslavenac? A ćto će gorićki bogoslovci, kojih majka Slavkinjica zadójila, ćto će oni da počmu? Bi li se tudjoj srieći radovali ili med sobom tugovali? Ele prijatelju, nije jim do tuge. Radostno jim srdce poskakuje, jer se mogu i oni punim pravom velićiti i veseliti, dapaće uz senjske i

djakovaćke bogoslovce ponosito uzkliknuti: I mi imademo ućitelja! ućitelja, ćto će nam obnoviti staru zanemarenu, već skoro zaboravljenju knjigu, koja za Ćurila i Metoda na slavenskom polju niknú, ili da bolje rećem, knjigu, koja v ruci te vjerne dvojice — tih složnih i ljubeznih bratov — uzraste, koja za malo vremena udari v bujno i ogromno stablo milodušnim cvetjem procvate a divnim urodi plodom. Ta je knjiga i v gorićkom semenišću zdravom klicom pronikla, k njoj se pridružile vjerne kćerice, Hrvatica i Slovenćica. — V istini dakle, goreća se nam je želja spolnila, zadobili smo, — povejmo jo tudi mi prozaićni Slovenci, zadobili smo, — kar je prav, dobro in potrebno, kjer se Slaveni (in med njimi tudi taki, kterim pravice po papežu Ivanu VIII. dane niso odvezete) za dušne pastirje slavenskih ovćic pripravljajo. Tudi tukaj na pragu „Vlaške“ je s početkom tekoćega šolskega leta ustanovljena stolica ne le slovenskega in hervaškega narećja, temuć tudi staroslovenskega jezika, in to po naredbi našega prevzvišeneĝa knezoadškofa p. n. g. Andreja Gollmajerja, kteri noćejo da bi Slaveni gorićkega semenišća zavidovali unim senjskago in djakovskoga. Tedaj ni prazno tisto zaupanje, s kterim se primorski Slaveni tako milo ozirajo na svoje više pastirje, naj bi jim vsaj oni — kot edini njihovi veljavniki — ćuvaji in zagovorniki bili, kakor družih tako tudi narodskih pravíc. Njih zaupanje je opraviećeno. Ravno omenjena ustanova Njihove milošći, ilirskega metropolita, je temu porok. Naj mu toraj s Triglava do Krke in dalje tje slava doní! Vstanova pa naj Mu v slaviven spomenik na veke stoji! — Za ućitelja je naprošen, se vé da naš slavnoznani jezikoslovec in podpiratelj slovenšćine vć. g. Štefan Kocianćić, kteri je, akoravno s preveliko opravili obložen, vendar to težko butaro prevzel, ker gré „za prid in ćast cerkve in naroda“. Da nam ga živi Bog zdravega še mnogo let! — Dvakrat na teden se sbajajo bogoslovci pervaĝa tećaja, Slovenci in Hrvati, poslušat nauk o tistem germećem, pa tudi milozvonećem jeziku, s kterim so naši junaški, pa tudi pobožni prededje sovražniku strah, Bogu „va višnjih“ pa slavo oznanovali. Ne daj, da bi jim bilo žal, da Vlasi oni dve uri prosti imajo, mar se srećne štejejo, da jim inostranska oholost ne oskruni svetišća slovenske cerkvenšćine. Novi slovenšćini in hervašćini se pa s tem príkupujejo, da ućene ali lepoznavanske sastavke spisavajo, se jih na pamet ućé, ter jih z lece govoriyo. Po tej poti bo slovenšćina gotovo zadobila „krasen uzgoj, još miliji cvet a naj sladji plod!“ — Veselja se veselimo, da nam zdaj, ko se tisoćletni ĝod slavenskih aposteljnov približava, ućenje stare slovenšćine tako berstno napreduje po „Jugoslovenji“. Tedaj bo le vendar skor tisti srećni dan napoćil, kteri ima Jugoslavenom solnce književne edinosti pripeljati; saj znanje staroslovenskega jezika — „koji bio je posvetitelj i odhranitelj vseh plemen slovinskih malo ne vse do danas“ — ne bo dopustila, da bi svojeglavno blagoglasje pravilnemu korenoslovju overe nastavljaló, in slovarske razlićice raznih podnarećij slovniški edinosti nagajale; ne bo dopustila, da bi pristranske spehline nove pisarije še dalje zakonitim, stari pa vendar slovenski slovenšćini v žlahti bivajoćim slikam pravico jemale in pervotno edinost razkosovale. Kakor pošasti pred dnevom, bodo te termaste novariue pred desetstoletno pravilnostjo zginile. Takrat ne bomo već vsaki za svojim klusetom igali in ahali, temuć vsi skupaj složno švigali in jahali — proti verhu spoznane resnice!